

Det levende

ord på to ben

TIL MINDE: Dan Turell tog turen fra sidegaden over de alternative forlag til Se og Hørs forside. Ligtoget gennem Istedgade fik storbypoeten aldrig, men i dag indvies hans plads på Vesterbro. Og han huskes i Ribe.

ARGANG 1976

Af Karen Skovbjerg
tlf. 7211 4224, ksk@lv.dk

Det handlede om at få ordene ud, stående, gående og manisk messende med hændernes sortmalede negle i evig rytmisk understregning af den dunkende puls, der sætter verset i sang. Dan Turell var om nogen det levende ord på to ben.

Og han levede om nogen for ordet, så han til sidst blev popstjernen i dansk litteratur.

Men før blitzen blev tændt, lod han cigarettens glød om at lyse op under underholdningen med ordene kæder i kælderens hos Hans Christian Fogtmann Lauridsens kollektiv i Hellerup, hvor også Kirsten Thorup og Marianne Larsen gav digte til bedste.

Det var dengang først i 1970'erne, hvor Fogtmann Lauridsen endnu ikke var returneret til Tønder og Dan Turell også gav den som discjockey med 1950'er rock kørende på to grammofooner mellem ordenes udladninger hos Henrik Noer på ungdomsskolen i Vester Vedsted.

Alternativ

De tre mødte hinanden i det alternative og avantgardistiske forlagsmiljø.

- Dan Turell var her og der og alle vegne på de små alternative forlag, der skød op som et brøl i protest mod den akademiske styring af litteraturen. Han var en skrivetekle og noget af et ikon. Han var om nogen en arbejderunge og havde været på Grønland med sin far, der arbejdede i kryolitminerne. Han var selvlært, og han var ikke et sekund i tvivl om, at han var digter, siger Henrik Noer, som nu har til huse i Ribe.

Bordet er fyldt med digte, tegninger, breve og kort underskrevet Dan (Karma cowboy) dengang i 70'erne, da Noer tit tog turen til København og ud på Vesterbro, der endnu ikke var hipt, men stedet hvor Dan Turell og andre digtere holdt hof på Istedgades værtshuse.

- Dan boede oven over Cometbar. Han levede hårdt og satsede på at dø ung. Helt efter tidens slogan: »Don't believe a man over 30«. Dan troede ikke på nogen over 30, og da hans 30 års dag så alligevel rykkede frem i horisonten, måtte noget jo gøres. Planen var at gå ned gennem Isted-

gade med en jukeboks i ligklæde som en happening i stil med de festlige begravelser i de gamle New Orleans-film. Men så kom Tove Ditlevsens død i vejen. Hun havde flere gange skrevet til Lean Nielsen og foreslået, at de skulle gå ud i en skov og dø sammen, og som det følsomme og gudfrygtige gemyt han var, satte Lean en stopper for optøget.

Provokerende

Også Lean Nielsen levede hårdt på Vesterbro mellem perioderne, hvor han skrev og læste sine digte hos Henrik Noer i Vester Vedsted, og her kom tillige Hans Christian Fogtmann Lauridsen, før han slog sig ned som socialpædagog i Tønder.

Det var dengang, Fogtmann Lauridsen ville have Dan Turell til at tage demokratiet alvorligt og stemme ved valget i efteråret 1973.

- Nok er du anarkist, men gå nu hen og stem. Stem på DKP, så de kan komme ind i Folketinget, foreslog jeg. De kommer aldrig ind, affærdigede han. Og så væddede vi. Vinderen skulle natten efter valget skrive et 12 sider langt digt, som taberen skulle udgive.

Fogtmann griner i skægget, han nu har raget af.

På bordet ligger resultatet af væddemålet, et lille hæfte med hans digt: »Jeg spytter på jer« står der hen over rækken af omslagets politiske ansigter fra Schlüter og Glistrup til Hartling og Erhard Jacobsen.

- Det var lidt provokerende. Vi var rimeligt gale dengang.

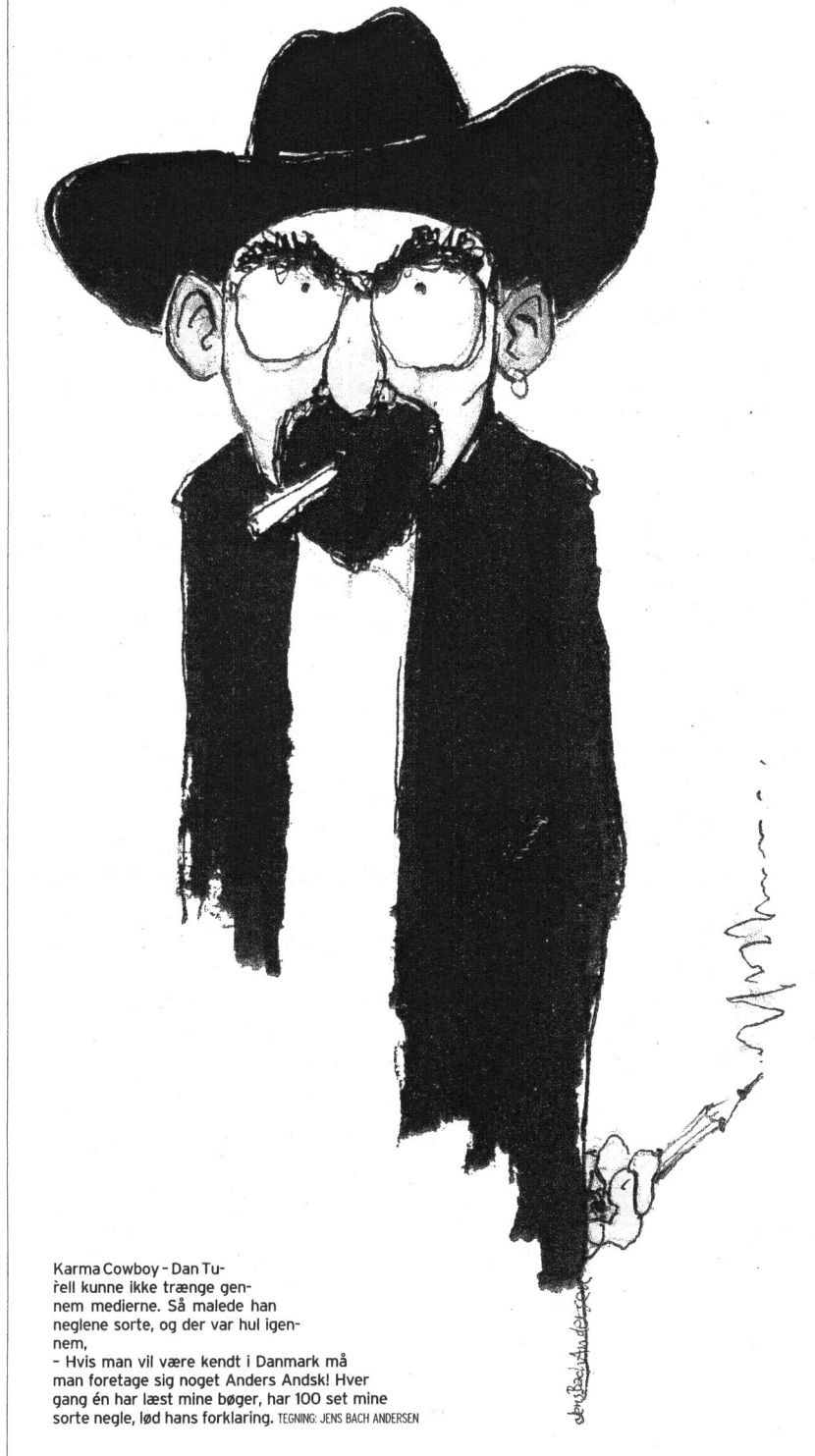
Digtet er udgivet af Pacific Paranoia Pancake Poetry i samarbejde med Jorinde & Jorindel.

- PPPP, Pacific Paranoia Pancake Poetry. Typisk Dan. Han var hurtig. Da vi en dag tog toget til et forfattermøde i Viborg og stoppede op i Fredericia, sagde han: Fred er i CIA. Jeg var forvirret. Det står der, sagde han, og det gjorde der jo også. Sådan kørte han hele tiden i højt sprogligt gear, og hans digte svulmede op og blev så store, at Gyldendal til sidst afslog at udgive flere mammutdigte. Det blev for dyrt.

Så dengang Dan Turell troppede op hos Gyldendal med 300-400 siders digte om Vangede, hvoraf de første, som udkom i digtsamlingen »Karma Cowboy«, blev trykt på duplikatoren i Vester Vedsted, slog forlaget bak. Og verden vendte for Dan Turell.

Borgerlig

- Dan måtte tænke om igen, og han

Karma Cowboy - Dan Turell kunne ikke trænge gennem mediernes. Så malede han neglene sorte, og der var hul igen. - Hvis man vil være kendt i Danmark må man foretage sig noget Anders Andsk! Hver gang én har læst mine bøger, har 100 set mine sorte negle, lød hans forklaring. TEGNING: JENS BACH ANDERSEN

FAKTA

DAN TURELL

født 19. marts i Vangede, død 15. oktober 1993.

Ingen uddannelse.

Debuterer som lyriker 1969. Udgiver næsten 100 bøger

Vigtigt: »sekvens af Manjana den endeløse sang flimrende gennem hudens pupiller« 1973 og »Karma Cowboy«.

Folkeligt gennembrud 1977 med »Vangede billeder«

1981-90 »Mord i...« serien af kriminalromaner.

En cd med »Sølvstjerner« og to med Halfdan E.

ARRANGEMENTER

Onkel Dannys Plads indvies i dag i København.

Dan Turells mindelegat overrækkes til digteren Ursula Andkjær Olsen.

tog en tænkepause oppe hos Per Højholt, hvor han skrev historierne ud i en fortløbende prosafortælling. Her kom han ned på jorden, da han så tilbage på sin opvækst, bemærker Noer.

- Tiden var til lyrisk lokalhistorie. Det lå i luften. Dan skrev »Vangede Billeder«, mens jeg skrev »Danmark Danskere« og Christian Braad Thomsen kom med »Herfra min

verden går«, siger Fogtmann Lauridsen.

Dan rykkede op

- Ja, han havde tæft. Og så var han et multimediemenneske i en grad, så digtning og performance blev en uadskillelig helhed, nikker Noer.

- Efter »Vangede Billeder« rykkede Dan op i en anden klasse. Han blev også borgerlig, fik en klumme i

Politikken og lod sig se i Se og Hør, ler Lauridsen.

- Så meget mediemenneske var han, at han angledede efter at slippe ud af den alternative verdens små maskiner. Det kom han, selv om man kan diskutere, om det til sidst var ham der styrede mediernes, eller mediernes, der styrede ham. Men en gudbenådet oplevelse det var han.